

Zakaj ne vzame tam, kjer je za dobiti?

Pred nekaj leti imeli so naprednjaki v kroškem kraju shod, kjer je bil tudi poseben „marljivi“ dušni pastir. Besede, ki jih je govoril, so bile v tako razmeri, da je delal razne medklice; ko se je končno besedo podelilo, ušel mu je iz ust izraz: „Cesar Jožef II. je bil vsaki sklad oropal!“ Zamudilo se je, da se besede takoj pribiti; tako ni imela nikakršna uspeha, ki se je zaradi žaljenja veliki proti temu sovražniku ljudskega cesarja, kajti ta gospod je potem trdil, da ni dejal „oropal“, marveč le „vzel.“ Omenili so dogodek danes, da pokažemo, kako vpliva besede „verski sklad“ in „cesar Jožef II.“ pravega boritelja „ecclesia militans“ (bojujeca cerkev); na drugi strani pa, da pokažemo, kako neopravičeno se dela to očitano neabnemu vladarju. In zdaj k stvari!

Nikdar še se ni državna zbornica z državnih potreb na denarju toliko pečala, kakor je. Že naznanjenim velikanskim zahtevam armade za oboroženje sledijo troški za vojaške in vojaške dogodke zadnjih časov; mena, ki se jih bode iz teh naslovov davkovalcem naložila, znašajo eno milijardo, je tisoč milijonov kron.

Ma vrata finančnega ministerstva pa trkajo skupine državnih uslužbencev. Državni županji čakajo na davno že obljubljeno področje 17 milijonov kron; socialna zavarovanja državnih sredstev, z eno besedo: ljudstvo se ko veseli!

Država torej stoji v veliki denarni potrebi in prebivalstvo dihuje pod groznimi davki. Splošno gospodarski položaj je obupen, dolgovi države rastejo v nezmerno... In vendar je ta država v redkem položaju, da ima sama pet dolžnikov, ki je za plačilo zmežen, zamore prav lahko plačati na stotine milijonov, za katere se tukaj gre. Država ni rahločutna, kadar pobira od svojih občanov dolgove; nje je enako, ako uniči kako podjetje ali posameznika.

Zakaj torej bogatemu dolžniku toliko poskrbi? Saj je vendar „zgoraj“ znano, da cerkev imobilizirano premoženje za 3 1/2 tisoč milijonov kron in da je ravno ta cerkev državi nasproti velika dolžnica. Opozarjamo na to, da bi lahko bremena ljudstva olajšala, to pa s tem, da bi popravila namesto za vinarje reve-

žev raje za milijone svoje dolžnice.

Ta dolg cerkve napram državi je tako-le nastal:

Iz velikega premoženja sekulariziranih kloštrov uresničil je cesar Jožef II. leta 1782 verski sklad (versko blagajno). Ta verski sklad je bil in ostal cerkvena last, bil je pa in se še danes upravlja od države; služil je, kar je samoumevno, za plačilo cerkvenih potrebščin. Uprava verskega sklada se je zgodila po deželah. Kmalu se je pokazalo, da na eno posamezno provinco odpadli del verskega sklada ni zadostoval, da bi pokrili potrebe cerkve v dotični provinci, medtem ko so v drugih provincah zopet preostanki nastali. Glasom cesarjevega pisma iz l. 1783 je morala v takem slučaju ena dežela drugi pomagati. Ta pomoč pa je bilo smatrati le za nekako posojilo, ki se je imelo s 5% obresti vrniti. To je zgodovinsko dokazano!

Ta medsebojna pomoč pa se ni dolgo izvrševala. Verski skladi posameznih dežel se niso več obračali za pomoč na ono bogatejših dežel, marveč naravnost na državo. Zdaj je nastopila država kot upnica in je dajala cerkvi posojila. In tako je dajala država skozi desetletja in stoletja verskemu skladu posojila; daje jih še danes vsako leto pod naslovom „državna dotacija verskemu skladu.“

Še enkrat opozarjamo: te „dotacije“ so dolgovi verskega sklada. Ne more se jih smatrati kot darila, ker v tem slučaju bi se jih moralo tudi postavnim potom dovoliti.

Ne razburjali bi se, ako bi bil cerkven dolg napram državi majhen. Sicer bi imela tudi tedaj država dolžnost, da svoje zvišane potrebe krije s povrnjenimi dolgovi. Pa tukaj se gre za velikanske svote in za nezmerno bogatega dolžnika. Ni nam mogoče poročati, kako veliki so ti dolgovi danes. Ali sledeče pa lahko omenimo:

Leta 1901 znašal je skupni dolg cerkve napram državi le na kapitalu 229 milijonov kron. Koliko milijonov je prišlo od leta 1901 še zraven, bode vlada že vedela; vlada bode znala tudi izračunati, koliko znašajo odpadli obresti. Ta dolžni kapital se obrestuje že več kot 100 let. Vsak šolar ve, da se kapital pri 4% obrestih od obresti v 15 letih podvoji. In zdaj naj se računa: Do leta 1813 dana posojila so se do leta 1913 za 7 kratno svoto obrestovala. Kar se je do l. 1823 posodilo, stalo je 90 let pod obrestovanjem in je napravilo torej 6 kratno svoto. Do leta 1833 nabrani dolgovi napravijo danes, po 80 letih, 5 kratno svoto. In tako naprej... Kako ve-

likanska svota je torej iz dolžnega kapitala od leta 1901 v znesku 229 milijonov v resnici nastala? In koliko večjo svoto dolguje danes cerkev državi? Vse, kar zahteva vlada zdaj od davka plačujočega ljudstva, bi se dalo s temi dolgovi poravnati!

Seveda se tega ne bode storilo! Država ima jako dober srce napram bogati cerkvi. Ona položi raje davkoplačevalce pod svojo brezusmiljeno „prešo“ in jim izpreša zadnjo kapljico krvi...

(Po „Allg. Bauernzeitung.“)

Poslanik v Belgradu.

Dosedanji avstro ogrski poslanik v Cetinju Giesl von Gieslingen bil je imenovan za poslanika v Belgradu. Kakor znano, igral je plem. Giesl med

W. Freih. Giesl von Gieslingen.

balkansko vojno zlasti pri rešitvi vprašanja glede Skutarija prav pomembno vlogo in je našo monarhijo častno zastopal.

Franc Kossuth.

Že dalje časa bolanemu madžarskemu državniku Francu Kossuthu se je v zadnjem času stanje hudo poslabšalo, tako da je njegovo smrt pričakovati. Franc Kossuth bil je 16. novembra 1841 kot drugi sin madžarskega „narodnega junaka“ in sovražnika Avstrije ter habsburške družine Ludovika Kossutha rojen. Obiskal

Franz Kossuth

je univerzo v Londonu, postal potem tehnični komisar italijanskih železnic in se vrnil leta 1894 zopet na Ogrsko. Leta 1895 postal je član ogrske državne zbornice in voditelj „neodvisne stranke“, ki pa je danes popolnoma razpadla. Leta 1896 bil je Kossuth trgovski minister na Ogrskem.

Kmetovalčeva opravila v mesecu novembru.

Na domu: Pregledaj, če vsa vrata in okna v tvojem stanovanju, pri hlevih in shrambah dobro zapirajo. Pazi, da bode imel hlev nekoliko odduška, a tudi stanovanje pridno prezračuj in ne boj se preveč mrazal. O mrazu postlaj živini s suhim nastiljem bolj na debelo.

Ce si grozde pozno trgaj, poskrbi za to, da bo vrela klet še nadalje primerno topla, da most, ki še ni končal vreti, popolnoma povre. Ako si pa zgodaj trgaj, oziroma je tvoj most vsled primerne toplote že dovršil vrenje popolnoma in se učisti, poskrbi, da ga čimprej naprvo pretočiš. Če si vse vino, nahajajoče se v vrelni kleti, pretočil, zapolni sode in zavehaj jih dobro, ter pusti nato okna kleti odprta o them, mrzlem vremenu. Mrzlota in svež zrak pretočenemu vinu prav nič ne škodujeta, seveda le če še ne zmrzuje, marveč celo koristita, ker ga hitreje zori.

Zito večkrat premešaj. Sadje in krompir pregledaj in gnilo odberi.

Na polju: Spravi ajdo in peso pod streho. Njive preoraj čimprej mogoče v surovo brazdo, kajti s tem dosežeš, da bo zemlja spomladi ne samo rahla, ampak tudi bolj rodovitna.

V vinogradu: Ker je vsled slane večinoma že listje odpadlo, začneš lahko z jesenskimi obrezovanjem

Podmorski čolni.

England	Frankreich	Vereinigte Staaten
86 Boote mit 42 492 to. Raumgehalt. 240 Torpedorohre, 64 Geschütze. 1463 Mann Besatzung.	92 Boote mit 39 203 to. Raumgehalt. 511 Torpedorohre. 2055 Mann Besatzung.	47 Boote mit 18 810 to. Raumgehalt. 183 Torpedorohre. 715 Mann Besatzung.
Deutschland	Rußland	Italien
26 Boote mit 12 180 to. 79 Torp.-R., 8 Geschütze. 580 Mann Besatzung.	37 Boote mit 11 255 to. 153 Torp.-R., 8 Geschütze. 640 Mann Besatzung.	20 Boote mit 5570 to. 51 Torpedorohre. 377 Mann Besatzung.
Oesterreich-Ung.	Japan	
11 Boote mit 4748 to. 34 Torp.-R., 10 Geschütze. 235 Mann Besatzung.	15 Boote mit 3318 to. 26 Torp.-Rohre. 208 Mann B.	

ozirom morská vladarica; ona ima 86 takih čolnov z 42.492 ton vsebine, nadalje 240 torpedovih cevi, 64 topov in 1463 mož posadke. Za njo pridejo Francoska, Združene države Amerike, Nemčija, Rusija, potem pa Avstro-Ogrska (11 čolnov z 4748 ton vsebine, 34 torpedovih cevi, 10 topov in 235 mož posadke); za Avstro-Ogrsko pride še od pomembnih velevalst Japonska.

Naša današnja statistična slika daje pregled številu podmorskih vojni čolnov, katere ima največjih morskikh velevalst. Kljub temu, da se pri aritmetiki tega vojne orožja še ni končan, so podmorski čolni podoben dobo že preživeli. Modernes za ni podmorski čolni so več noma ti. zv. „Tauchboote.“ Pravi podmorski čolni (Unterseeboote) se razlikujejo od teh „Tauchboote“ lasti po svoji obliki; prvi imajo okrogli prerez in nekoliko smotke; pristojni prostori za vodeni balast ležijo v notranjem, nagon je jako mali. Pri „Tauchboote“ je zunanja oblika oni drugih bark podobna, medtem ko ima notranji „Tauchkörper“ tudi okroglo obliko; prostor med zunanjo in notranjo obliko služi za sprejem vodnega balasta pri vožnji pod vodo. Nagon (Auftrieb) je pri teh „Tauchboote“ velik. Za dolge morske vožnje sovečinoma „Tauchboote“ primerni. — Kakor naša slika kaže, je Anglija tudi v tem